לו (עיין מוס' לעיל לח: בד"ה יש בגר וכו' ביאור בסוגיא דהכא], ב) [ב"ק

מג. מנו. ג) וב"ה סוו.

ו) וב"מ מו:ן, ז) וומיהו

לקמן פריך מאי למימרא דאע"פ שלא גבתה מוריש

לבניו. מ"ין, **ח**) [שבועות לו:],

הגהות הב"ח

1. נָפֶשׁ כִּי תָחֵטָא וּמְעֵלְה מַעַל בַּיִי וְכְחֵשׁ בַּעֲמִיתוּ בְּפָקְרוֹן אַוֹ בִתְשׁוּמֶת יָד אוֹ בְגָוֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ: ויקרא ה כא 2. וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב .. הנער בְּקָּהְי יַהְבֶּרְ חֲמִשִּׁים כָּסֶף וְלוֹ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּה יוּכַל שַׂלְחָה בְּל דברים כב כט 3. אָם עַבֶּד יָגָח הַשׁוֹר אוֹ אָמָה בֶּטֶף שְלשִׁים שְׁקָלִים יִתַּן לַאדנָיו וְהַשׁוֹר יִּשְּׁקַל:

שמות כא לב

מאי לאו בשעמד בדין. בב"ד אחד ובאו עדים באותו ב"ד וחייבוהו באר לאו בשעמד בדין. וא"ת בשלמא לרבי יוחנן דקגי ביחוד ב"ד על פיהם ועכשיו זה תובעו מה שחייבוהו ב"ד וחזר וכפר כלי דסבירא ליה י) דמעות קונות אתי שפיר דאע"ג דייחד לו כלי לקנס וקני ליה מ"מ דין קנס עליו לענין קרבן שבועה ולענין

וקתני פטור: בשלה עמד בדין. ועדיין לא העידו עדים: והא מדרישת. מילתייהו דרבנן דחיפליגו עליה וחייבוהו קרבן שבועה חיירי בשעמד בדין מכלל דסיפא כלומר ר"ש דאתא לאיפלוגי עלייהו בדכוותה איירי: אין לי. שיתחייב קרן וחומש ואשם: כפילה מי היכה. מי יימר דגנב דתבעיה כפילא ועוד דלמא מודי ומיפטר: אלא פשיטא בשעמד בדין. והא דקתני ינאו אלו שהן קנם לקמן מפרש לה שעיקרן קנס: או ליתני רישת. דכולה רבי שמעון חומר או ליתני סיפא כו' מאי שנא דאיפסיק ותנא רבי שמעון אומר בי מילעי: ומודינה לך לענין קרבן שבועה. דלרבי שמעון אע"ג דעמד בדין לא מיחייב עליה קרבן שבועה: להורישו לבניו. משעמד בדין ומת עד שלא הספיק לגבות הרי הוא של אחיה ולה שלה: עשרין ותרתין שנין. הן היו ימי שררתו של רבהדי ומת וישב רב יוסף ברחש וסייעוהו מן השמים לפרקה להיות לו לשם לפי שהיה רצה חריף ולכך קראוהו עוקר הרים ורב יוסף היה בעל שמועות ומשנה וברייתא לכך קראוהו סינים: וכי אמר רבה ממונה הוי להורישו. משעמד בדין בשאר קנסות ולא מיפטר תו בהודחה: יתן לחוד ונתן לחוד. יתן משמע לשון לווי ולעולם ונתן משמע דבר הנתון כבר: אי הכי. דשאני קנס דאונס ומפתה משאר קנסות דאפילו עמד בדין נמי לאו ממונא הוא: ת"ל וכחש. בתמיה. כלומר מאי איריא דנסיב לה הש"ס לפטורא מוכחש כי היכי דיליף שאר קנסות כלומר מדלא דמי לתשומת יד למיהוי עיקר תחילתו ממון תיפוק ליה דהשתא

נמי לאו ממונא הוא דרחמנא אמר

ונתן דלה זיכתה לו תורה עד שעת

נתינה: כי אילטריך וכחש. לקנס

דאונס ופתוי למילפינהו בהדי שאר

הנסות לפטורא מוכחש משום דעיהרו

קנם ולא מלי למילף מונתן: כגון

שעמדה בדין ובגרה. דלרבי שמעון

דידה הוא דכי היכי דפליג במתניתין

בלא הספיקה לגבות עד שמת האב

הכי נמי פליג בלא הספיקה לגבות

עד שבגרה דקחמר מ״ק הרי הן של אב ולרבי שמעון הרי הוא של עלמה

ואם מתה אחרי כן ירית לה אביה

מכח דידה והוי ממון גמור ואע"ג דלא

מטא לידה דלגבי דידה לא הוה שאני

ומודה משאר קנסות דמשעת העמדה בדין ממונא הוא וכי מייתא ירית הוא כל זכות שהיה לה בו הלכך מונתן לא מלי למיפטריה ונסיב הש"ס מוכחש ומשום דעיקרו קנס: אי הכי. דבשעמד בדין אוקימתה וכבר נעשה ממון היכי קחני יצאו אלו שהן קנם הא ממון נינהו: שאינו משלם קנם כו'. ואי הוה מודי הוה מיפטר אלמא טעמא דרבי שמעון משום דאי הוה מודי מיפטר הוא והא ליתא אלא כשלא עמד בדין: ה"ג הא עמד בדין דמשלם ע"פ עלמו קרבן שבועה נמי מיחייב: רחמנה פטריה. מקרבן שבועה: מוכחש בעמיתו. שלא פירש בו אלא דברים שעיקרן ממון:

סיפא דברי ר"ש אלא כולה בשעמד בדין ורישא רבגן וסיפא ר"ש ומודינא לך לענין קרבן שבועה דרחמנא פטריה מוכחש וכי קאמינא ממון הוי להורישו לבניו איתיביה ר"ש אומר אם לא הספיקה לגבות עד שמת האב הרי הן של עצמה ואי אמרת ממון הוי להורישו לבניו לעצמה אמאי דאחין בעי מיהוי אמר רבא יהאי מילתא קשאי בה רבה ורב יוסף עשרין ותרתין שנין ולא איפרק עד דיתיב רב יוסף ברישא ופירקה שאני התם דאמר קרא יונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף לא זיכתה תורה לאב אלא משעת נתינה וכי קאמר רבה ממונא הוי להורישו לבניו בשאר קנסות אלא מעתה גבי עבד דכתיב יכסף שלשים שקלים יתן לאדוניו הכי נמי לא זיכתה תורה לאדון אלא משעת נתינה יתן לחוד ונתן לחוד אי הכי ת"ל וכחש ת"ל ונתן מיבעי ליה אמר רבא כי איצמריך וכחש כגון שעמדה בדין ובגרה ומתה דהתם כי קא ירית אביה מינה דידה קא ירית אי הכי יצאו אלו שהן קנם ממון הוא אמר רב נחמן בר יצחק יצאו אלו שעיקרן קנם איתיביה ר"ש פומר שאינו משלם קנם על פי עצמו מעמא דלא עמד בדין הא עמד בדין דמשלם על פי עצמו קרבן שבועה גמי מיחייב רבי שמעון לדבריהם דרבגן קאמר להו לדידי אע"ג דעמד בדין רחמגא פטריה מוכחש אלא לדידכו אודו לי מיהת היכא

כמה דברים עד שיבא לידו אלא לר"ל דלא מיחייב קרבן שבועה אלא כשנטלו ממנו וחזר והפקידו אללו אמאי פטר ר"ש הכא הואיל מאי לאו בשעמד בדיז לא בשלא עמד ועמד בדין ונטלו הימנו ממון גמור בדין והא מדרישא בשעמד בדין סיפא נמי הוא ואומר רשב"א דלריש לקיש מלי בשעמד בדין דקתני רישא אין לי אלא למימר דמיירי שנתן לו כלי בתורת דברים שמשלמין עליהם את הקרן תשלומי משכון לקנסו וחזר והפקידו אללו כפל תשלומי ארבעה וחמשה והאונם דהואיל ולא נתן לו אלא בתורת משכון והמפתה ומוציא שם רע מנין ת"ל יומעלה לא חשיב ממון אע"פ שהיה בידו מעל ריבה היכי דמי אי דלא עמד בדין תימה לרבינו ילחק בהפיל את שינו כפילא מי איכא אלא פשימא בשעמד בדין וסימא את עינו אמאי לא מיחייב קרבן שבועה הא מתחייב בהודאתו ומדרישא בשעמד בדין סיפא נמי בשעמד כיון שעמד בדין ופטרוהו ב"ד וחין בדין א"ל יכילנא לשנויי לך רישא בשעמד לו עליו כלום ושמא כיון דאכתי בדין יוסיפא בשלא עמד בדין וכולה ר"ש היא מחוסר גט שחרור אם היה מודה יושינויי דחיקי לא משנינן לך דא"כ אמרת שסימא את עינו לא היה יולא לחירות: לי (6) ליתני רישא ר"ש אומר או ליתני לא בשלא עמר בדין. וא״ת אי בלא עמד בדין פשיטא דלא מיחייב קרבן שבועה דלא מידי כפריה דאי מודה מיפטר ומה לריך קרא דוכחש לכך והו"ל לאקשויי ת"ל וכחש (כ) אשר ירשיעון אלהים מיבעי ליה כדפריך לקמן ת"ל וכחש ת"ל ונתן מיבעי ליה וי"ל דהכא לא בעי לאקשויי הכי דאיכא למימר אסמכתא בעלמא הוא אבל לקמן פריך שפיר כי היכי דוכחש הוה לדרשה גמורה לענין שהר קנסות הכי נמי הוה דרשא גמורה לענין אונס ופתוי: לא פליג אהא דלא שביק :ת"י כ"י ראחין בעי למיהוי. גשלמא לדידי

[תשלומי כפל ותשלומי ד' וה'. ר"ש אינים מידי דכי מודה מיחייב ותבע מידי דכי מודה מיפטר דהכא הכל קיין. מהר"מ]

הוא קנס לכל מילי מדגלי רחמנא לענין קרבן שבועה אלא לדידך דאחין בעי למיהוי תימה וכי רבה לא ידע מתני׳ ותירץ ר״י ברבי אברהם דרבה דאמר דממון הוי להורישו לבניו היינו כשאין הבת קיימת אבל מתני׳ איירי כשהבת קיימת דאו אין ראוי להורישו לבניו כל זמן שלא בא לידו משום דאין אדם מוריש זכות בתו לבנו ואביי דאקשי ליה לא ניחא ליה לאיפלוגי בהאי ורבה נמי הודה לוי : וגבי מוליא שם רע דכתי׳ ונתנו לאבי הנערה איכא למימ׳

ונתן לחוד ונתנו לחוד: אי הבי ת"ל וכחש ת"ל ונתן מיבעי ליה. נשלמה לדידי מונתן לא גמרי מידי וכולה מילתא ילפינן מוכחש דאף דלא הוי

ממון להורישו לבניו ילפינן מהתם מדגלי רחמנא גבי קרבן שבועה אלא לדידך דילפת מונתן דלא הוי ממונא עד שעת נתינה ולא זכי אב אחר העמדה בדין כמו קודם א"כ ונתן מיבעי ליה ואין לריך קרא דוכחש על כך דפשיטא דכיון דאי מודה מיפטר פטור נמי מקרבן שבועה: בי אצמריך קרא כגון שעמדה בדין ובגרה ואח"ב מתה דכי ירית מינה דידה קא ירית. ואע"ג דהשתא ממון גמור הוא שלא כא

לידו מכח קנס ואי מודה מיחייב אפ״ה פטור מקרבן שבועה מוכחש והיינו דפריך למאי דשני השתא ילאו אלו שהן קנס ממון הוא אבל עד השתא הוה אתי ליה שפיר דקרי ליה קנס הואיל ובא לידו מכח

קנם ואי מודה מיפטר אבל השתא דמוקמינן לקרא בכי האי גוונא כגון שעמדה בדין ומתה שלא בא לידו מכח הקנם אלא מכח ירושה ומלחא דפשיטא היא דאי מודה מיחייב אמאי קרי ליה קנס ומשני תני יצאו אלו שעיקרן קנס והשתא כולהו קנסות משעמד בדין ממונא הוי ומיחייב בהודאתו ואפי׳ הכי גזירת הכתוב היא מוכחש דפטור מקרבן שבועה והכי נמי אפילו לר׳ אלעזר דאמר יי נשבעין על הקרקעות גזירת הכתוב היא דפטור מקרבן שבועה אע"ג דמיחייב בהודאתו: הא עמד בדין דמשלם ע"פ עצמו בו'. ולדבריו דרבה קאמר לה בשלמא לדידי דסבירא לי דבכל קנסות אפילו עמד בדין אינו משלם ע"פ עצמו ולעולם חשיב קנס לרבי שמעון עד שיגיע לידו כדשמעינן מוכחש אתי שפיר דכל היכא דמיחייב ע"פ עלמו מיחייב נמי קרבן שבועה כגון עמדה בדין ובגרה ומתה דמינה ירית אלא לדידך הא כל קנסות שעמד בדין או באונס ומפתה שעמדה בדין ובגרה ומתה אף על גב דמיחייב בהודאתו פטור מקרבן שבועה חיקשי:

דלא עמד בדין דכי קא תבע קנמא קא תבע